

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

**T/13646. számú
törvényjavaslat**

a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény módosításáról

Előadó: Dr. Palkovics László
innovációért és technológiáért
felelős miniszter

Budapest, 2020. november

2020. évi törvény

A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény módosításáról

1. §

A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Bt.) 1. § (5) bekezdése a következő c) ponttal egészül ki:

(Nem tartozik e törvény hatálya alá:)

„c) nemzeti vagyonba tartozó vizek medrében azok fenntartója által végzett közcélú fenntartási tevékenység során a mederből mederanyag eltávolítása.”

2. §

A Bt. 3. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, és a Bt. 3. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A 4. §-ban meghatározott előkutatás bejelentés alapján, az 5. § (1) és (2) bekezdésében szabályozott bányászati tevékenységek, valamint a 6. § szerinti bányászati jog átruházás hatósági engedély alapján végezhetők (liberalizált tevékenységek).

(5) A bányafelügyelet ellenőrzi az előkutatás-bejelentés jogszabályban előírt kötelezettségének teljesítését. Ha a bányafelügyelet az ellenőrzés során megállapítja, hogy

a) az előkutatás-bejelentés a jogszabályi előírásoknak nem felel meg,

b) a bejelentés köteles tevékenységet bejelentés nélkül ténylegesen folytatják, vagy

c) a bejelentés már megállapított bányászati jogot érintene
megtiltja az adott tevékenység folytatását.”

3. §

A Bt. „Felszíni előkutatás” alcíme helyébe a következő alcím lép:

„Előkutatás

4. § (1) Az építőipari nyers- és alapanyagok esetében a kutatási tevékenység csak előkutatás keretében végezhető.

(2) Az építőipari nyers- és alapanyag esetén az előkutatás bejelentés alapján folytatható.

(3) Az (1) bekezdés szerinti tevékenység végzésénél a 22. §-ban meghatározott kutatási műszaki üzemi tervnek az e törvény végrehajtásáról szóló kormányrendeletben előírt tartalmi követelményeit megfelelően alkalmazni kell.

(4) Előkutatás az ingatlan tulajdonosával (kezelőjével, használójával) kötött megállapodás alapján végezhető.

(5) A (4) bekezdés szerint létrejött megállapodás nem mentesíti az előkutatást végzőt a külön jogszabályban kötelezően előírt egyéb hatósági engedély megszerzése alól.

(6) Az építőipari nyers- és alapanyag esetében az előkutatási célból történő termőföld-igénybevétel esetén nem kell más célú hasznosítási engedélyt szerezni.

(7) Az előkutatással okozott károkat a Polgári Törvénykönyv rendelkezései szerint kell megtéríteni.

(8) Az előkutatást annak megkezdése előtt legalább 30 nappal a bányafelügyelethez kell bejelenteni.”

4. §

(1) A Bt. 26/A. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Bányatelek megállapítását jogszerűen megszerzett adattári adatok, új elméleti földtani értelmezés eredményei vagy bejelentés alapján végzett előkutatás adatai felhasználásával készített készletszámítási jelentés alapján is lehet kérelmezni. A készletszámítási jelentés alapján benyújtott kérelem esetén a bányafelügyelet felhívja a kérelmezőt – a kőolaj, földgáz, ideértve a szén-dioxid gáz ásványi nyersanyagra irányuló bányatelek megállapítás kivételével – a környezetvédelmi engedélyezési eljárás megindítására és a környezetvédelmi engedélyezési eljárás véglegessé vált döntéssel való lezárásáig a bányatelek megállapítási eljárást felfüggeszti.”

(2) A Bt. 26/A. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A bányavállalkozó a bányatelek megállapításától számított 5 éven, az építőipari nyers- és alapanyagokra megállapított bányatelkek esetében 2 éven, közös államhatár mentén lévő szénhidrogén-előfordulás esetében 10 éven belül köteles az üzemszerű kitermelést megkezdni. A bányavállalkozó egy bányatelekre vonatkozóan legfeljebb egy alkalommal kérheti a bányafelügyelettől az üzemszerű kitermelés megkezdésére megállapított határidő legfeljebb 5 évvel, az építőipari nyers- és alapanyagokra megállapított bányatelkek esetében 2 évvel történő meghosszabbítását. Meghosszabbítás esetén a bányavállalkozó térítést köteles fizetni.”

5. §

A Bt. 26/B. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

(5) Ha – az építőipari nyers- és alapanyag esetén a Magyar Állam tulajdonosi jogköreit gyakorló szerv a bányászati jogra nem tart igényt – a bányavállalkozó kérelmére vagy hivatalból a bányafelügyelet törli a bányatelket, a törlés tényét a nyilvántartásában átvezeti és erről az érintetteket értesíti. A véglegessé vált törlő határozattal megkeresi az ingatlanügyi hatóságot a bányatelek-bejegyzés ingatlan-nyilvántartásból történő törlése végett. A bányatelek volt jogosultjának kötelezettségei a bányakárok megtérítése, a tájrendezés és a biztonság, valamint a környezet- és természetvédelem tekintetében a bányatelek törlését követően is fennállnak.”

6. §

(1) A Bt. 30. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A bányavállalkozó a kitermelésre jóváhagyott műszaki üzemi terv időtartama alatt, legfeljebb 12 hónapig a kitermelést szüneteltetheti. A kitermelést 12 hónapot meghaladóan szüneteltetni – az építőipari nyers- és alapanyagra megállapított bányatelkek kivételével – a bányafelügyelet engedélyével, jóváhagyott szüneteltetési műszaki üzemi terv alapján lehet.”

(2) A Bt. 30. §-a a következő (7) bekezdéssel egészül ki:

„(7) Ha az építőipari nyers- és alapanyagra megállapított bányatelek jogosítottja a kitermelést szünetelteti, az első félévben a kieső bányajáradék pótlására a 20. § szerint meghatározott bányajáradék összege a bányatelekből kitermelhető ásványvagyon értékének 0,5‰-e, amely összeg félévenként további 0,5‰-kel növekszik. Ha a bányavállalkozó a végleges műszaki üzemi terv birtokában, az építőipari nyers- és alapanyagra megállapított bányatelken, a bányatelekre jóváhagyott valamennyi kitermelési műszaki üzemi terv időbeli hatálya alatt összesen negyvennyolc hónapot meghaladóan nem folytat kitermelést, a bányászati jogot törölni kell.”

7. §

A Bt. 41. § (3) bekezdés c) pontja helyébe a következő lép:

(Szabálytalanul folytatja a bányászati tevékenységet a bányavállalkozó, ha azt)

„c) a felügyeleti díj vagy a bányajáradék megállapításával összefüggő, jogszabályban előírt bejelentési, önbevallási vagy befizetési kötelezettség hibás, késedelmes teljesítésével vagy annak elmulasztásával,”

(gyakorolja.)

8. §

A Bt. 43/B. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, és a Bt. 43/B. §-a a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:

„(1) A szilárd ásványi nyersanyag esetében ügyfélnek minősül

a) a bányatelek megállapítására indított eljárásban,

b) a kutatási, kitermelési, szüneteltetési vagy bányabezárási, valamint mezőfelhagyási műszaki üzemi tervek jóváhagyására indult eljárásban,

c) a bányafelügyelet építésügyi hatósági hatáskörébe tartozó – a műszaki üzemi tervben tervezett bányászati tevékenységgel ténylegesen igénybe vett területekkel, a létesítmény és biztonsági övezete területével kapcsolatos – engedélyezési eljárásokban,

d) az építőipari nyers- és alapanyag esetében a hatósági engedély alapján gyakorolt bányászati jog átruházásához való hozzájárulás iránti eljárásban

a bányászati joggal érintett ingatlan tulajdonosa.

(1a) Az (1) bekezdésben felsorolt eljárásokban ügyfélnek minősül az is, akinek az ingatlanra

vonatkozó jogát az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték.”

9. §

A Bt. a 47/F. §-át követően a következő IV/B. résszel egészül ki:

„IV/B. RÉSZ

AZ ÁLLAM ELŐVÁSÁRLÁSI JOGA

48. §

- (1) A 49. § 55. pontjában meghatározott ásványi nyersanyagra vonatkozó bányászati joggal érintett ingatlan tulajdonjogának átruházása esetén a Magyar Államot elővásárlási jog illeti meg.
- (2) Az elővásárlási jog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése érdekében a bányafelügyelet megkeresi az ingatlanügyi hatóságot.
- (3) A Magyar Állam elővásárlási jogát az ingatlan esetében az állam tulajdonosi jogkörében eljáró szerv gyakorolja.”

10. §

A Bt. 49. §-a a következő 55. és 56. ponttal egészül ki:

(E törvény alkalmazásában:)

„55. *Állami elővásárlási jog szempontjából védettnek minősülő ingatlanokat érintő bányatelkek vonatkozásában bányászható ásványi nyersanyagok:* az ásványi nyersanyagok és a geotermikus energia fajlagos értékének, valamint az értékszámítás módjának meghatározásáról szóló kormányrendeletben meghatározott gránit murva (kód 1013), riolit (kód 1110), pados andezit (kód 1141), andezit (kód 1142), bazalt (kód 1150), riolittufa (-tufit) (kód 1211), kálitufa (kód 1212), bazalttufa (-tufit) (kód 1240), agyag (kód 1411-1419), kőzetliszt, kőzetiszap (kód 1422), homok (kód 1451-1453), kavics (kód 1460), átmeneti törmelékes nyersanyagok (kód 1471-1473), homokkő-konglomerátum (kód 1481-1485), durva mészkő/puha mészkő (kód 1520), tömött, kristályos mészkő (kód 1531-1533), dolomit (kód 1541-1543), márga (kód 1561-1563), alginit (kód 1620).

56. *Építőipari nyers- és alapanyagok:* az ásványi nyersanyagok és a geotermikus energia fajlagos értékének, valamint az értékszámítás módjának meghatározásáról szóló kormányrendeletben meghatározott képlékeny agyag-II. (kód 1419), kőzetliszt, kőzetiszap (kód 1422), homok (kód 1453), homokos kavics (kód 1471), kavicsos homok (kód 1472), agyagos törmelék (kód 1473), agyagmárga (kód 1564), kevert ásványi nyersanyag I. (kód 2311), kevert ásványi nyersanyag II. (kód 2312) ásványi nyersanyag alcsoportba tartozó nyersanyagok, valamint a kavics (kód 1460) ásványi nyersanyag csoportba tartozó nyersanyagok.”

11. §

A Bt. 50/A. § (1) bekezdése a következő 32. ponttal egészül ki:

(Felhatalmazást kap a Kormány)

„32. az állami elővásárlási jog szempontjából védettnek minősülő ingatlanok esetében az állami elővásárlási jog gyakorlására”

(vonatkozó részletes szabályok rendeletben történő megállapítására.)

12. §

Hatályát veszti a Bt. 50. § (6) bekezdése.

13. §

Ez a törvény 2021. január 1-jén lép hatályba.

Általános indokolás

Az indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése és a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

A nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény (a továbbiakban: Nvt.) 12. § (1) bekezdés b) pontja szerint a bányászati kutatás és kitermelés, valamint az ezekkel összefüggő bányászati melléktevékenység az állam kizárólagos gazdasági tevékenysége. Az állami vagyonnal való felelős gazdálkodással kapcsolatos kritériumokat, az eredményesség, hatékonyság követelményét az Nvt. általános elvárásként fogalmazza meg.

A nemzeti vagyonnak minél pontosabb ismerete és értékelése, valamint annak szükség- és észszerű használata társadalmi érdek. Ahhoz, hogy az állam a bányászati úton elérhető természeti erőforrásait „jó gazda” gondosságával hasznosítsa, szükséges az indokolatlan területfoglalások megszüntetése és egyes bányászati tevékenységgel érintett ingatlanokon az állam elővásárlási jogának biztosítása. A törvénymódosítás célja az, hogy jogszabály-módosítási javaslatokat fogalmazzon meg a hazai építőipari alapanyag kutatásának és kitermelésének támogatása érdekében.

Részletes indokolás

Az 1. §-hoz

A módosítás pontosítja azt a rendelkezést, hogy a vízügyi ágazat fenntartási feladatai során a nemzeti vagyonba tartozó vizek medrében végzett mederanyag eltávolítása nem minősül bányászati tevékenységnek, így a fenntartási feladatok ellátása során eltávolított mederanyag esetleges építőiparban történő hasznosításának eljárása egyszerűsödik. Továbbá a nagyvízi mederből – azokon a területeken, amelyek nem esnek a nemzeti vagyonba tartozó vizek medrébe – a bányászat feltételekkel megengedett.

A 2. §-hoz

Az építőipari nyers- és alapanyag ellátás biztosítása érdekében szükséges az engedélyezési eljárás egyszerűsítése és gyorsítása, így az engedélyezési eljárás általános szakmai követelményeinek megtartása mellett bevezetésre kerül, hogy az építőipari nyers- és alapanyagok kutatása esetében a kutatási tevékenység csak előkutatás keretében végezhető. Az építőipari nyers- és alapanyag esetén az előkutatás bejelentés alapján folytatható.

A 3. §-hoz

Az építőipari nyers- és alapanyag-ellátás biztosítása érdekében az engedélyezési eljárás általános szakmai követelményeinek megtartása mellett bevezetésre kerülnek a bejelentésen alapuló

elő kutatás szabályai.

A 4. §-hoz

Az építőipari nyers- és alapanyagokra megállapított bányatelkek esetében az üzemszerű kitermelés megkezdése határidejének csökkentése szükséges az általános 5 éves határidőtől eltérően az állam nyersanyagszükségletének kielégítése érdekében.

Az 5. §-hoz

A szabályozással biztosítható az is, hogy a nevezett hatósági eljárás során az állam tulajdonosi jogait gyakorló szerv időben tudomást szerezzen az építőipari nyers- és alapanyagok esetében a hatósági eljárás megindításáról, és amennyiben részéről szükséges, igénybejelentéssel élhessen.

A 6. §-hoz

Az építőipari nyers- és alapanyagokra megállapított bányatelkeken folytatott kitermelés biztosítása és az indokolatlan területfoglalások megakadályozása érdekében a kitermelés hatósági engedéllyel történő szüneteltetésének a megszüntetése, a kitermelés szüneteltetésének a 4. évtől a bányászati jog törlése és a kitermelés szüneteltetésének első félévétől a kieső bányajáradék mértékének megemlése szükséges.

A 7. §-hoz

A bányászati tevékenység szabálytalan végzésének eseteit szükséges kiegészíteni a felügyeleti díj meg nem fizetésével.

A 8. §-hoz

Ügyféli jogállás biztosítása szükséges a bányászati joggal érintett ingatlan tulajdonosának az építőipari nyers- és alapanyag esetében a hatósági engedély alapján gyakorolt bányászati jog átruházásához való hozzájárulás iránti eljárásban is.

A 9. §-hoz

A törvény 49. § 55. pontjában meghatározott ásványi nyersanyagra vonatkozó bányászati joggal érintett ingatlan tulajdonjogának átruházása esetén a Magyar Állam elővásárlási jogának biztosítása szükséges a nemzeti vagyonnal való felelős gazdálkodás elősegítése érdekében.

A 10. §-hoz

Az „állami elővásárlási jog szempontjából védettnek minősülő ingatlanokat érintő bányatelkek vonatkozásában bányászható ásványi nyersanyagok” és az „építőipari nyers- és alapanyagok” fogalom meghatározása, amely elősegíti a jogi szabályozás gyakorlati alkalmazását.

A 11. §-hoz

Felhatalmazó rendelkezés az állami elővásárlási jog gyakorlásának részletszabályainak megalkotására.

A 12. §-hoz

A törvény 50. § (6) bekezdése egy végrehajtott átmeneti rendelkezés, melynek hatályon kívül helyezése indokolt.

A 13. §-hoz

Hatályba léptető rendelkezés.